

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A gépmadár.

(P. A.) Felszáll az aeroplán, a szemlélők diadalittasan tekintenek magas röptü pályájára s az emberi szívek megremegnek láttára az ész, az akarat, az elmeerdő diadalának. Felzug a siker himnusza s az ki életében mindig csak a találmányon törte fejét, ki éjt-napot tett össze, hogy előbbrevigye az emberiség haladását magasan libeg az emberek felett s büszkén kering fejként felett, mert olyan régiókban evez, mely nem minden földi halandónak adatott osztályrésztül.

Egyszerre bizonytalanná válik a madár röpülése, a kormányos fejét vesztí s belezuhan a bámész tömegbe, hogy a másik percben ajkára fagyassza az emberek mosolyát, halálsápadtsággal cserélje fel az arcokon ragyogó diadal mármorpirját. S véresen zuhan alá a nagy gépmadár. Hatalmas szárnyaival halált oszlogat s mártirokat avat halhatatlan életűvé.

A párisi repülőverseny eredménye, hogy rekordot állított fel a távröpülésben s hogy ismét gazdagította azok számát, kik a tudomány szolgálatában, kik a tudományért haltak véres halált.

A francia miniszterek hajnali öt óra-

kor ott voltak a nevezetes vérmezőn, hogy tanui lehessenek annak az indulásnak, mely végeredményben a francia név dicsőségének szerzett volna újabb babérleveleket. Ott voltak mind teljes számban, hogy a francia dicsőség egy újabb eseményét regisztrálhassák. A kultúra jegyében történik mindez. A kultúra szolgálatában kelnek fel a francia miniszterek oly kora reggel s nem holmi politikai enuntiáció kedvéért. Nem népgyűlések megtartását s nem is olyan politikai kérdések tárgyalását tartják Franciaországban elsőrendű fontosságúknak, melyek más országok napirendjét töltik meg, hanem az egész világ haladását előmozdító, a kultúrának előbrevitelét célzó kérdésekben látjuk előtérben a vezetőférfiakat. Franciaországban még hajnali öt órakor is felkelnek a miniszterek, csak hogy ott legyenek akkor, mikor a francia dicsőséget viszik szét az egész világba. Felkelnek s ott vannak teljes számmal, mert valóban érdekli őket mindaz, ami ott történik s szívvel lélekkel együtt éreznek azokkal, akiknek az ügyét viszik előbbre s akik ügyvitelükkel megbízták.

A gépmadár azonban szimbolum, mely magában egyesíti mindazt, amit a fejlődésről, amit a haladásról elképzelhetünk.

Az ember elvégre mégis a felhők között emelkedik s urává lesz azoknak a régióknak, melyek eddig csak a mese világában léteztek az emberiség számára. Hiába történnek a katasztrófák, a mártírok vére csak siettelheti a sikert. A balesetek elodázhathatják a teljes diadalt, de meg nem akadályozhatják azt. S az olyan nemzetek, melyek a haladás, a kultúra szolgálatában elvérzett mártírokat szolgálatnak az emberiségnek, az olyan nemzetek az első abban a világversenyben, melyben mi sajnos oly anynyira lemaradtunk.

A kalocsai érsek beiktatása.

Csernoch János kalocsai érsek ünnepélyes beiktatása ma ment végbe. A kis város ebből az alkalomból ünnepi színt öltött. Az utcákon, de különösen az érseki palota körül nagy tömegek hullámoznak. A küldöttségek még tegnap megérkeztek. Az utakat, amerre a főpásztor elhalad, virágokkal hintették be. Reggel 9 órakor a főpásztor az érseki kastélyból nagy papi kísérettel gyalog az apácák templomába ment. Magára öltötte a főpapi jelvényeket, azután meghallgatta a kinevezéséről szóló okiratokat. Az új érseket a nagyprépost üdvözölte.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Apró ólom-ördögök.

Irta: Kálmán Dezső.

Azokról az ólom-ördögökről írok én most, amelyek minket, betűvető embereket és asszonyokat szoktak háborgatni s olyan táncot járnak elöttünk, mint Tóti Dorca boszorkányai a Szent Gellért hegy tetején a rendes hivatalos éjféli 12 órakor.

Ki ne olvasta volna a »Tamás Bátya« kunyhóját. Olvastuk bizony mindnyájan ezt a remek munkát, amely előhírnöke a rabszolgáltatás eltörlésének Amerikában; olvastuk pedig gyermekkorunkban a gyermekészhez mért ügyes kivonatokban. Később pedig a maga nagy egészében. Ezt a hatalmas művet, a mely korszakalkotónak mondható, írta Becher Stowe Henriette asszony. Nem tudom jól irtam-e le nyelvtanilag a nevet, mert hát a magyar anyanyelvemen kívül párisul, berlinül valamicskét csak értenék, de londonul nem tudtam megtanulni, korlátozt eszem nem tudván megérteni, hogy a Shakespeare miért Szekspir, a Recapitulation miért Wiknplejcsen és a Sou-tevar két micsoda okból kell Szédrichnek mondani.

Nos hát, a »Tamás bátya kunyhójának« világszerte híressé vált írónője a legnagyobb élvezettel olvasságta saját remekművét s tervbe vett egy hasonló szabásu nagy regényt, azután irogatott kisebb-nagyobb apróságokat igazi animóval.

Egyszer aztán a toll kibullott kezéből és többé nem irt semmit.

Ugy történt a dolog, hogy egy estélyen valami újságíró-féle ember beszédbe keveredett a híres írónővel.

— Hányadik kiadást ért már a »Tamás bátyja kunyhója«. Ugye bár ötödiket. Bámulatos eredmény egy év alatt! Kár, hogy sajtóhibák csusztak bele!

— Sajtóhibák! — szörnyűködött Henriette asszony.

— Igen, igen — erősködött a yankee — még pedig értelemzavarók! Ki volt a korrektor?

— Én, meg maga a metrompás!
 — De azért a sajtóhibák megis ottmaradtak!

Becher Stowe asszony hamarosan átnézte a könyvét, megtalálta a sajtóhibákat, azután a könyvet elvitte egyik szekrényének rejtett fiókjába, környezetének megparancsolva, hogy sem könyvét, sem irodalmi munkásságát soha többé ne merjék előtte megemlíteni. Letette a tollat, többet nem irt.

— Es mir dez a kis ólom-ördög műve volt.

Uhland, a hírneves német költő már nem volt ilyen érzékeny. Mikor 1815-ben költeményeit kiadta, eme rigmussal ajánlotta a nagyérdemű publikumnak:

»Lieder sind wir; unser Vater
 Schickt uns in die weite Welt.«
 (Dalok vagyunk, im világgá
 Edes atyánk most boesát.)

Hát bizony az történt, hogy a »Lieder«-ből az ólom-ördögöcske kilopta az »i«-t s lett belőle »Leder« (tőr). Ezzel a bőrrrel aztán foly-

vást bosszantották költő kollegái a költőt. De fel se vette.

Egy költői kedélyű német asszonynak, kinek férje Schäfer névre hallgatott, az jutott eszébe, hogy sir-verset írjon drága férje emlékére. Meg is írta, még pedig nagyon szépen. Csakhogy az ólom-ördögök beleszóltak:

A vers így kezdődött:

»Ach! Schäfer liebt ich nur!
 (Ah! Schäfer! szerettem én csak.)

Igen ám! De az ólom-ördögöcske a felkiáltójel helyére egy »t«-betűt lopott, amiből aztán a nyájas olvasó megérthette, hogy a bámulatos özvegy »csak nyolc juhászt szeretett.«

Kora reggel volt, amikor szokása ellenére felkelt Bizay bátyám, a »Nemzet bárója.« Látja, hogy a szinlapokat csirizelik a falakra.

»A HARAMIAK.«

Irta Schiller, fordította Döbrentey Gábor. Az ám! Csakhogy az ólom-ördög is beleszólt s lett imígyen a szöveg:

»Sirta Schiller. Oritotta Döbrentey Gábor.«
 A nemzet bárójának köszönhető, hogy a sirás és ordítás hamarosan korrigáltatott.

Elhunyt jeles írónk, Guggenberger János, a »Budapesti Hírlap« és a »Pester Lloyd« ismert munkatársa, irt a többek között egy vezércikket a »Budapesti Hírlapba«, amely így kezdődött:

»A magyaroknak két ellensége van: a muszka és a német.« Es Csukássy szerkesztő minden elő- és utóvigyázata mellett is az ólom-ördög ezt nyomtatta ki: A magyarnak két ellensége van: a munka és a nemzet.

Egyébként nyugodjunk bele az ilyenekbe, a mai világ embere ugyanis ráérti.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 1.

Berzeviczy Albert elnök fél 11 órakor nyitotta meg az ülést. Bejelenti, hogy a sátoraljaujhelyi Kossuth-szobor leleplezésénél Apponyi Albert gróf tette le az emlékre a Ház koszoruját. Jelenti, hogy a kispesti Kossuth-szobor leleplezésére meghívót kapott a Ház.

Hegedüs Kálmán a munkásügyi bizottság elnöke jelentést terjeszt elő a bizottság működéséről.

Sorra kerül

a kultusz tárca

költségvetésének általános tárgyalása.

Bakó József: A nem állami polgári iskolai tanárok fizetését állami segéllyel egyenlővé kell tenni az állami polgári iskolai tanárok fizetésével. Konstatálja, hogy a kormány a felekezeti illető segély kiosztásánál a katolikus egyháznak túlságosan kedvezett a református egyházzal szemben. Megtámadja Barkóczyt s kijelenti, hogy nem lehet helye a kultuszminiszterium vallásügyi osztályában. Államsegélyt kér, hogy a protestáns lelkészek fizetése 1600 koronáról 2400 K-ra emelkedjék. Vasuti féljegy kedvezményt kér a protestáns lelkészeknek. A tanárok működési idejének 30 évről 35-re való emelése jogtalan törekvés. A harmadik egyetemet Debrecenben kell felállítani. Elitéli Szász Károlyt, aki református püspök fia létére ellene van annak, hogy az új egyetemen theologiai fakultást állítsanak. Ugy látszik, hogy Szász Károly magasabb állásba vágyik a minisztériumban! (Feikiáltások jobbfelől: Ezt nem szabad mondani! (Zaj. Elnök csenget.)

Elnök figyelmezteti a szót, hogy képviselőtársát ily gyanúsítással megtámadni nem szabad.

Bakó József úgy véli, hogy joga van bárkiről véleményét elmondani.

Elnök: A képviselő urnak kötelessége az elnöki figyelmeztetést tekintetbe venni.

Bakó József határozati javaslatot nyújt be a protestáns lelkészeknek nyújtandó államsegélyért.

Kichter János: Nem kell féltetni a kereszténységet a modernek radikálisizmusától, mert a kereszténység kulturája oly szilárd, hogy megdönteni nem lehet. Ne ijedjünk meg, ha radikális irányzatot látunk feltűnni, mert hiszen a kereszténység is radikálisan hódította meg magának a korhadó Rómát. Kijelenti a szót, hogy ő katolikus pap, de nem a középkor embere. (Helyeslés), hanem a huszadik század gyermeke. A kereszténység nagy eszméi ne gyűlölségre biztassanak, ne használjuk fel azokat pártpolitikai izgatásokra. (Helyeslés.) A zsidóság támadása méltánytalan. A zsidóság hasznos, szükséges elem s a néppártnak is meg van a maga házi zsidója. (Derültség. Taps.) A katolikus papság kongrua-rendezése érdekében beszél.

Elnök szünetet rendel el.

Szünet után.

Návay Lajos alelnök nyitja meg az ülést.

Szász Károly személyes megtámadtatás címen kért szót. Erélyesen visszautasítja Bakó Józsefet meggyanúsításáért és a református ember önértékelésével tiltakozik a sértés ellen.

Fráter Loránd: Művészeti kérdésekkel kíván foglalkozni. Magyar tendenciát, magyar eszméket és motívumokat kellene bevinni művészetünkbe, legyen az irodalom, festészet, szobrászat vagy a képzőművészetek más ága. Ostorozza az impresszionizmust és nevimpressionizmust, mely művészetünk minden terén tombol. A külföldről hazajött művészek csak a Nyugat szélsőségeit hozzák onnét magukkal. Összehasonlítja a régiket Munkácsyt, Szinyeyeit az új modernekkel. Magyar nemzeti művészetet követel és kéri a kormányt, hogy vegye pártfogásba azokat a művészeinket, kik

művészetükkel a magyar geniust szolgálják. Szól az állami képvásárlásokról és úgy véli, hogy ott az államot nem mindig művészeti szempontok vezetik. Az iparművészeti iskolákról szólván, Németország iparművészetét állítja példányképül. Kifogásolja, hogy az iparművészeti főiskolánál a tanárok kinevezésénél sokszor épen nem a művészet az irányadó. A művészetek decentralizációját tartaná szükségesnek. Kolozsvárot kíváná e tekintetben az első lépést megtenni.

Felhossa a Marosvásárhelyen dolgozó Molnár Dani esetét, aki egyszerű viszonyok közt művészetet csinál az agyagipar terén, jóformán művészeti eszközök híján. És oda konkludál, hogy az államnak kötelessége volna azokat az igazi művészeket pártfogolni, akik anyagi eszközök híján nem tudnak művészetüknek élni. Nem fogadja el a költségvetést.

Andrássy Gyula gróf: Felszólalásának oka az, hogy szükségesnek látja, hogy a vitába bedobott egyes irányelveknek minősített jelszavak lényegével is foglalkozzék. Tiltakozik az ellen, hogy ilyen jelszavakat mint agrarizmus, merkantilizmus, szabadkőművesség különböző célok érdekében állandóan napirenden tartssanak, mert bármily helyesek és indokoltak esetleg szükségesek is a maguk különálló egészükben, nem tartja célszerűnek és célravezetőnek ezekben a jelszavakkal való dobálódzást a magyar nemzeti politika terén csak azért, hogy ezzel széthuzást okozzanak. Első sorban az agrarizmussal kíván foglalkozni. Ki merné — ugymond — az agrár-kérdés fontosságát tagadni és ennek helyességét bizonyos irányban elismerni, különösen nálunk, kik agrár állam vagyunk. Viszont a merkantilizmus is fontos tényező minden állam háztartásában. Hosszasan foglalkozik ezen tényezők fontosságának ismertetésével, majd áttér egy másik jelszóra fajult kérdés, a felekezeti kérdés ismertetésére. Elismeri annak a lehetőségét, amit Molnár János mondott beszédében, hogy a felekezeti gyűlölet nem bűn. De azzá válhatik. Es a küzdelem kell, hogy oda irányuljon, hogy ne lehessen az. Szól a »vallásos« és »felekezeti« szavak jelentőségéről. A felekezeties ember még nem vallásos és viszont a vallásos ember még nem felekezeties. A két között óriási különbség van. Áttér a kongregációk dolgában történt felszólalásokra.

Beszédének folytatásában kijelenti, hogy a kongregációkkal szemben a kormánynak semleges állapotra kell helyezkednie, azonban örködni kell azon, hogy a gyermekektől olyan fogadalmakat is vegyenek ki, amelyek esetleg később az életben ellentétbe fogja helyezni őket kötelességeikkel. A vallási kérdésben mindnyájunknak egyet kell érteni. A költségvetést elfogadja.

Andrássy beszédét óriási éljenzéssel fogadta a Ház, a kormány tagjai gratuláltak neki.

Andrássy Gyula beszéde után **Návay** egymásután szólította fel a következő szónokokat, akik közül azonban senki sem volt jelen, mire az elnök a vitát berekesztettnek jelentette ki.

Óriási zaj támadt erre, amikor **Csermák** szólásra emelkedik. Az elnök végre megértvén eljárásának helytelenségét, előbbi kijelentését visszavonja.

Csermák Ernő a tanítás reformjáról beszél.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta rendes havi ülését.

A rendes folyó ügyeket, építkezési ügyekben beadott felebbezéseket, kórházi gyógyköltések dolgát intézték el.

Hlatky Endre főispán elnökölt; jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Bordé Ferenc főjegyző, Némethy István kir. pénzügyigazgató helyettes, Kiss István hely. kir. tanfelügyelő, Baróthy Pál kir. ügyész, May Sándor kir. főmérnök, dr. Thury László v. főügyész, dr. Nemes Aron tb. városi főorvos, Miskolczy Barna, Rádl Odón, dr. Mihály Lajos, Sulyok István, dr. Adorján Emil, dr. Moskovits József, Rimánóczy Kálmán, dr. Cseresnyés Béla tb. tanácsnok.

Első sorban a polgármester havi jelentését olvasták fel, amelynek érdekesebb adatai a következők:

A *közegészségügy* május hónapban minden tekintetben kedvező volt. A születések száma 35-tel multa felül a halálozások számát. A heveny fertőző betegségek is csökkentek. Vörheny 9 esetben; difteritis 12 esetben, 1 halálozással; hasihagymáz 4 esetben, 2 halálozással; hökhurut 5 esetben, 2 halálozással.

A járványkórházban 27 beteget ápoltak. A gyermekkórházban 83 fekvő, 250 bejáró beteg volt gyógykezelés alatt.

Májusban született 90 fiu, 72 leány, összesen 162 gyermek. Elhalt 68 fi, 59 nő, összesen 127 egyén. Városrészenként elhalt: Ujvárosban 25, Olasziban 18, Váralja-Velencén 21, a kórházakban 63 egyén. Szegény beteg 476 gyógykezeltetett az orsz. betegápolási alap terhére.

A május havi *közbiztonsági* állapot ki-elégítő volt. Lopás 78, sikkasztás 10, csalás 9, jogtalan elsajátítás 7, sulyos testi sértés 8, könnyű testi sértés 20, hamis pénz forgalomba hozatala 9, titott szerencsejáték 2, magánlak sértés 2 esetben volt bejelentve.

Letartóztatva volt 97 egyén, kik közül eltoloncoltatott 85.

Kihágási feljelentés 504 esetben tétetett.

Május hónap kiadtak 5 külföldre szóló utlevelet; kivándorlás nem történt.

A közadók május havi bevételi eredménye kedvező volt, amennyiben 73,837 koronával több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

A május hó végével megtartott idei fősorozáson mind három korosztályból beidézett 759 hadköteles, s besoroztatott 127 hadköteles.

Az I. foku iparhatóság májusban 52 új iparjogositványt adott ki; megszűnt 9 iparüzlet.

A jelentést tudomásul vették.

A Széles-utca folytatásában építendő 3. vashid munkálataira megtartott árlejtés eredményéhez képest a közigazgatási bizottság a vastalszerkezeti hid építését fogadja el s az alapítványra Incze Lajos és társa ajánlatát, a vastalszerkezetre nézve pedig Weitzer János fővárosi cég ajánlatát fogadja el.

Az Egyesült Nagyvárad László és Hunyady gőzmalom részvénytársaság beadványára elhatározta a közigazgatási bizottság, hogy feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez Ghillányi utcában egy hatodik postahivatal felállítására érdekében.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Két új képviselő. Tegnap volt a választás a pozsonyi és szucsányi kerületekben. Pozsonyban dr. **Taschler** Józsefet, Szucsányban dr. **Láng** Mihályt jelentették ki egyhangulag képviselőkné. Mindketten munkapártiak.

Rajz- és kézimunkakiállítás.

Az ujjászületés nagy korszaka teremtette meg e szót: »nemzeti csinosodás.« Sok örök-szépégtől gondolat szövődött e forgalom köré. Nagy elmék egész életük programját ennek szentelték. Az ő munkájuk láttatta be az utókorral, hogy a megvalósításnak egy igen fontos, hogy úgy mondjuk egyedüli módja van: az arány felismerése. Más szóval annak az érzésnek elsajátítása, amely minden művészetnek az alapja.

Mennyi küzdelembe került, amíg e legkedveltebb művészi törekvés utat nyert az iskolázás legalsóbbjához, az elemi iskolai és az óvodai oktatásba. Először a rajzoktatás ölelte fel csupán az érintett nemzeti fontosságú elvet. Rövid néhány évtized az, amire visszapillanthatunk és csak a tökéletesedést mutatgatja az a körülmény, hogy ily rövid idő is módszereket sepeget el és módszereket alkotott; hogy ily rövid idő történetet teremtett a magyar rajzoktatás számára.

Még évtizede sincs, hogy az aranyérezék fejlesztése a plasztikus képzést fogadta el vezérfonalul. Alig néhány éve, hogy a kézimunka oktatás is helyet foglal az elemi oktatás keretében. Nehéz volna felsorolni ennek vezérfonalait is. Csak annyit említünk, hogy a svéd születési síjód oktatása átalakító hatást gyakorol napjainkban.

Ezen szempontokból fontos az a monstre kiállítás, amelyet a nagyváradi Gyermektanulmányi Társaság a Bihar megyei Alt. Tanítóegyesület Központi körével egyetemben, a pünkösdi ünnepek alatt, a közs. polgári iskola termeiben rendez.

Ez a kiállítás fogja bemutatni a városnak művészi oktatásának eredményét, amelyet az egyes iskolákban elértek. Ez a kiállítás lesz hívava bemutatni a kézügyességi oktatás nevelői fontosságát. De mindezeket felül nyilvánvalóan fogja demonstrálni a gyermeklélek művészi megnyilatkozását. Mert nem szabad azt gondolni, hogy a gyermeki lélek üres, színtelen, erély nélküli való negatív energia. Telé van gondolatokkal, érzéssel és nagy akarással, színes az, mint a tavaszi mező.

A gyermektanulmányozás rájött arra, hogy van gyermektanulmányozás, amelyben kategóriákat lehet megkülönböztetni. Csak hogy nem szabad sem a kiskorúak iránt táplált természetből folyó szeretet gyengédséggel, sem a felnőttekhez mért kritikai árgus-szemekkel nézni. Azt kell meglátunk, ami a szolgálai másolás helyett gyermek öntudatoságot árul el. A gyermektanulmányozás városunkban is tért bódított már. A tavaly megalakult társaság muzeumot óhajtott teremteni. E kiállítás bőbeséges anyagot fog nyújtani a gyermeki lélek tanulmányozóinak is.

Felédhetetlenül kedves előadást tartott a múlt évben Gaál Mózes ifjúsági író.

Világosan emlékszik városunk művelt publikuma azon megragadóan szép eszmékre, amelyekkel a szülők és iskola viszonyát fejtegette. A tanítószó ime megteszi az első lépést, hogy az iskolai munkáha bepillantást engedjen.

Mintegy negyvenen jegyezték elő magukat, hogy ez évi munkásságukat nyilvánosan bemutassák a szülőknek.

Meg kell mutatnia a közönségnek is, hogy az iskola iránt érdeklődik. Különösen a gyermeke nevelését figyelemmel kísérő szülőknek érdeke az, hogy ennek az első lépésnek folytatása is legyen. S ha ezt városunk művelt közönsége elmulasztja, akkor nemcsak a monstre kiállítást fosztja meg sikerétől, de még negyven buzgó tanítónak ambícióját is letiporja. Azon erkölcsi kötelezettség, amelyet a tanítószó éppen legbuzgóbb tagjai önként vállaltak el, érdeklődés hiányában a közönségre hárul.

Az egymást érő művészi kiállítások sikerei után remélhetjük, hogy gyermekeink zsege művészete sem mulik el vigasztalanul.

Részünkről érdeklődéssel várjuk a pünkösdi rajz- és kézimunka kiállítás megnyitását.

Ítélet a miklólázuri bűnpörben.

Felmentették a vádlottakat.

Ma délelőtt fél 11 órakor véget ért a 14 napig tartó tárgyalás, elhangzott a verdikt, mely úgy Popescu Aurélt, mint Trippon Györgyöt nem bűnösnek mondja ki s így az esküdtbírók mindkét vádlottat felmentette.

Ma reggel 9 órakor kezdődött meg a tárgyalás, mely már akkor érthető meglepetést és feltűnést okozott, ugyanis *elmaradt az ügyészi replika.*

Csak az elnöki resumé volt hátra.

Korn Lajos esküdtbírósi elnök egy óráig tartó elnöki resuméjében nagy tudással ismertette a bűnpör anyagát, a tárgyalás eredményeit.

Azután a szokásos figyelmeztetéssel látta el az esküdteket és átadta az esküdteknek a kérdéseket.

Az esküdtek visszavonultak, a hallgatóság pedig ideges várakozással számálta a percekét.

Az esküdtek nem sokáig tanácskoztak. Husz perc sem telt bele s már ismét bevonultak a tárgyalóterembe.

Jakab Rezső dr, az esküdtek elnöke felolvassa a verdiktet.

I. Bűnös-e Popescu Aurél a Neumannék házában elkövetett rablásban és betöréses lopásban?

— Nem!

II. Bűnös-e a Simonyi féle betöréses lopás büntetettében?

— Nem!

III. Bűnös-e a Rédl-féle lopás büntetettében?

— Nem!

A Trippon Györgyre vonatkozó B kérdésre szintén *nemmel* feleltek.

Ezután a bíróság ítéletét hirdeti ki Korn Lajos elnök. Megállapítva, hogy semmitéle alaki hiba nem történt, a bíróság úgy *Popescu Aurélt, mint Trippon Györgyöt az esküdtek verdiktje alapján a vád- és következményei alól felmentette.*

Kármán Elemér dr. kir. ügyész fentartja semmisségi panaszát.

Popescu Aurél, Trippon György, valamint a védők is természetesen megnyugodtak az ítéletben.

Költözők figyelmébe!

Ha venni akarunk!

Szönyeget függőnyt ágyterítőt, — menjünk

Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám, hol június 1-ig feltűnő olcsón lesznek elárulva. Napernyők, pongyolák, grenadinok, angol zefirekben nagy occassió!

UJDONSÁGOK.

A király elutazott.

A király tegnap délben 1 órakor utazott el Bécsbe a gödöllői pályaudvarról. Az udvari különvonatot a királyváltón Palota-Ujpest állomásnak irányították s onnan a marhegyi vonalon a bécsi államvasutak pályaudvarára vezeték. Az ország határáig a vonatot Marx János, a magyar királyi államvasutak igazgatóságának elnöke fogja vezetni. Az udvari különvonaton utazik a felség kísérete is: Paar gróf és Bolfras báró főhadsegédek, Kerzl dr udvari tanácsos ő felsége orvosa, Daruváry Géza osztályfőnök, Hoyos gróf és Manzano gróf, ő felsége szárnysegédei, Margutti lovag, Paar gróf szárnysegéde, Lunzer őrnagy, Láng százados, Nagy báró osztálytanácsos, Smiraitz kormánytanácsos, Grollmann titkár és Leeb pénztáros.

Félhivatalosan jelentik a király gödöllői tartózkodásáról: A király gödöllői tartózkodása majdnem négyheti ottidőzés után véget ér. Ő felsége, aki május hatodika óta lakott a gödöllői kastélyban, kezdetben még érezte annak a katarrusnak következményeit, amelyben röviddel Bécsből való elutazása előtt szenvedett. A katarrus könnyű természetű következményei azonban teljesen elmúltak, a köhögés tökéletesen megszűnt és a rekedtség is, amely előbb hosszabb beszélgetések után mutatkozott, teljesen elmúlt. A király hangja tiszta, szinte triss és szubjektív érzése kitűnő. A jó vidéki levegő, amelyen a király naponta több órát töltött, a felség egészségének nagyon a javára vált. A király gödöllői tartózkodásával igen meg van elégedve és erre meg is van minden ok, mert a tiszta vidéki levegőn való tartózkodás az orvosok várakozása szerint teljesen helyreállította a király egészségét. Azok az államférfiak, akiknek a legutóbbi napokban alkalmuk volt, hogy ő felségénél megjelenjenek, csodálják szellemi frissességét és pompás kedvét. A király gödöllői időzése alatt is minden eléje terjesztett állami ügyet gyorsan és pontosan elintéztett és naponta egész sor fontos intézkedést tett. Tervben van, hogy a király késő ősszel hosszabb ideig fog tartózkodni a budai királyi várban.

A király gödöllői tartózkodása alkalmából számos adományt tett magánpénztárából. A község szegényei ötszáz koronát, a tűzoltó-egyesület kétszáz, a római katolikus egyház iskolája háromszáz, a református iskola kétszáz, a községi iskola százötven, az izraelita hitközség kétszáz koronát kaptak.

Délután 5 óra 35 perckor érkezett meg az uralkodó vonata a bécsi pályaudvarra. A király hadsegédeje és orvosa kíséretében hagyta el a várótermet. Az indóház előtt összegyűlt néptömeg nagy ovációval fogadta az uralkodót. Ő felsége igen jó színben van s egészsége teljesen kielégítő.

* **A beteg Kossuth Ferenc.** A tegnap délelőtt folyamán riasztó hírek terjedtek el Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszteréről. Az egyik könyvatos röpitette világgá, hogy a pártvezér újabb rohamot kapott s hogy környezete a legnagyobb rémületben van. Ezzel szemben megállapíthatjuk, hogy Kossuth Ferenc az éjszakát igen jól töltötte. Egész éjjel egyetlen egyszer sem ébredt föl s alvása nyugodt, teljesen zavartalan volt. Az asszisztens-

orvos, aki éjjel-nappal ott tartózkodik, szintén egész éjjel aludhatott. Egyetlen egyszer sem vették igénybe intervencióját.

* **A pápa 76 éves.** Ma tölti be X. Pius pápa életének 76-ik évét. A szokás ellenére a szentatyja ezt a napot holnap visszavonultán fogja megülni, a közönséget nem bocsátják be, hogy némán elvonulva a pápa lakosztálya elölt, mint rendesen, kifejezze hódolatát. Nem mintha beteg volna X. Pius pápa, sőt ellenkezőleg, nagyon jól érzi magát és közzvényes baja is enyhült. Visszavonultságában is a legnagyobb szeretettel és hódolattal keresi fel a szentatyát az egész katolikus világ, kérve rá Isten minden áldását.

* **Az ausztráliai milliók.** Nagy érdeklődést keltett tegnapi számunkban közzétett ama hír, mely szerint egy nagyváradi magánhivatalnok rövid időn belül több, mint 40 millió korona boldog tulajdonosa leendő. A tegnapi nap folyamán még a következő értesüléseket nyertük: *Novák* Lipót Magyarországról 40-50 évvel ezelőtt vándorolt ki szerencsét próbálni Ausztrália aranymezőire. A szerencse kedvezett a kivándorlóknak és ez alatt az idő alatt több mint 120 millió értékű vagyont szerzett s ezenkívül egy aranybányának is a tulajdonosává lett. Pár hónappal ezelőtt meghalt a dúsgazdag bányatulajdonos és ekkor nem volt senki, aki tulajdonába vette volna a gazdag örökséget. A millióknak elvégre tulajdonost kellett keríteni. Meg is indult az örökösök keresése. Az osztrák-magyar konzul útján első sorban Magyarországon kezdték meg az örökösök kutatását. A konzul közbenjárására Magyarországról három rokon jelentkezett, akik igényt tartanak a nagy vagyonra. A milliós örökösöknek Budapesten egy igazgató tanítónő rokona van, aki első sorban járt utána a dolognak és megtudta, hogy a hagyaték tényleg megvan. A másik örökös Nagyváradon van, *Novák* József magánhivatalnok és a harmadik szintén nagyváradi lakos nő, akik mindannyian igyekeznek bizonyítani a családi összeköttetést, ami tekintettel a *Novák* Lipót régen történt kivándorlását, kissé nehézkes, de mindenesetre megérdemel egy kis fáradozást.

* **Adomány a tüdővész ellen védekező egyesületnek.** *Zsolnai* Wix Adolf cavaltai osztrák-magyar konzul a tegnapi nap folyamán 500 koronát küldött *Fetser* Antal felszent püspök, püspöki helynök kezéhez a tüdővész ellen védekező egyesület részére.

* **A Körözs-kaszárnya eladása.** Amikor a Ferenc József huszárkaszárnyát építette Nagyvárad városa hozzájárulást kért Biharvármegyétől, mivel a laktanya építése a vármegye közönségének érdekeit is érintette. Ugyanis amíg nem volt Nagyváradon huszárlaktanya, csak a szűk vármegyei Körözs-kaszárnya épület s így a huszárezred egy része Álmosd községében volt állandóan elhelyezve, a Ferenc József laktanya építése folytán a község azonban ezen teher alól felszabadult. Annak idején Biharvármegye hajlandónak nyilatkozott, hogy az újvárosi falfűzés mellett levő ócska Körözs laktanyát ingyen átadja Nagyvárad városának. A dolog azonban akkor elaludt s az ócska laktanya továbbra is a vármegye tulajdonában maradt s a vármegye nem járult hozzá a laktanya építéséhez. Most azonban a 3. vashid építése folytán az egész környéket rendezni kell. A város ajánlatot tett a vármegyének, hogy 98,000 koronáért megveszi a laktanya épületét és te-

rületét. Bihar negye közgyűlése azonban, mint már irtuk, nem hajlandó ilyen összegért eladni a laktanyát. Tegnap küldte meg a megye a közgyűlés határozatát, amely szerint elismeri, hogy a laktanya becsü értéke 98,000 korona, de a forgalmi értéket nem vették figyelembe, sem a 3. vashid építése folytán előálló értékelkedést, továbbá nem közcélra szükséges a városnak a laktanya. Akár parcellázva, akár egyben, nyilvános árverésen akarja a vármegye értékesíteni a laktanyát.

* **A sarkadi cukorgyár.** A vármegyében legújabbán létesített gyár a cukorgyár tegnap kérelmet intézett a vármegye törvényhatóságához a megyei pótdadók és utadók törlése iránt. A cukorgyár részletesen kifejti, hogy a cukorgyárért több vármegye versengett s ezek a vármegyék igen nagy kedvezményekben is részesítették volna a gyárat. Ennek dacára is a gyárat a legkevesebb előnyöket ígérő Biharvármegyében állították fel. A gyár a vármegye iparára, forgalmára igen jó befolyással van s a vármegye bevételeit is fokozza. Ezen az alapon kéri a gyár vezetősége a vármegyét, hogy az összes megyei pót és utadók alól mentesítsék a gyárat.

* **Ki szállítson a kórházi betegek részére húst?** A biharvármegyei közpórház szállítási pályázatai alkalmával a hús szállításra a legelőnyösebb ajánlatot özv. *Plesz* Aroné tett, aki ennek alapján meg is kapta a szállítást. A megye határozatát megfellebbezték s ennek alapján a belügyminiszter az összes szállítási szerződéseket megsemmisítette s új pályázat meghirdetését rendelte el. A miniszter rendelete értelmében többek között a *Plesz* Aronéval kötött szerződés is érvénytelen. Tegnap *Plesz*né beadványt intézett az alispánhoz, amelyben kijelenti, hogy az általa felajánlott árban nem hajlandó szállítani a kórház részére húst. Ezt indokolja azzal, hogy az ajánlat tétel óta a húsárak annyira emelkedtek, hogy a szerződésnek, csakis igen nagy ráfizetés mellett tud eleget tenni. Kéri az alispánt, hogy a kórház részére rövid időn belül új szállítóról gondoskodjék mert késedelem esetén megtörténhetik, hogy a betegek hús nélkül maradnak. De ha őt kényszerítik a további szállításra az esetben kénytelen lesz kártérítési keresettel megtámadni a vármegyét.

* **A piaci elővásárlási tilalom eltörlése.** Az élelmezési és lakásügyi szakbizottság legutóbbi ülésén *Gerő* Armin főkapitány azt jelentette, hogy az új piaci szabályrendelet, mely reggel 9 óráig tiltja az élelmiszerek elővásárlását, nem vált be s még drágább azóta a piac. A szabályrendeletnek olyan módosítását javasolták, hogy reggel 9 óra helyett télen reggel 8 óráig, nyáron reggel 7 óráig tiltsák el az elővásárlást. A városi tanács azonban nem fogadta el a szakbizottság javaslatát, hanem megbizta a gazdasági tanácsost, tanulmányozza s kérdést. *Gábel* Jakab törvényhatósági bizottsági tag tegnap indítványt adott be Nagyvárad város törvényhatóságához, melyben kéri, hogy az élelmezési szakbizottság véleményéhez képest módosítsa a szabályrendeletet s az elővásárlási tilalom idejének megváltoztatásával, vagy teljes eltörlésével 300 család existenciáját mentse meg.

* **Az orosházi róm. kath. templom** újjáépítése régi vágya a híveknek. A mintegy 4000 lelket számláló egyházközségnek csak egy ódon kicsiny kápolnája van, mely nem képes a hívek kicsiny hányadát sem befogadni. Most a virágzó alföldi község egész intelligenciája fogott össze, hogy a legnagyobbbrészt szegény tagokból álló hitközséget templomépítési

alapjának gyarapítására irányzott tevékenységében támogassa és május 28-án a község nyári szinkörében művészi nivón álló hangversenyt rendezett. A kezdeményezés és a rendezés érdeme *Rákossy* Teodozius kapuciusrendi áldozópapot illeti meg, aki fáradságot nem ismerő agilitással toborozta össze a szereplőket és a közönséget és a hangverseny művészi és anyagi sikere első sorban az ő buzgalmának köszönhető. A hangversenyen, amelyen megjelent valláskülönbőség nélkül a község egész intelligens közönsége, a *Rákossy* lelkész által betanított és uri asszonyok, leányok és férfiakból alakult 30 tagú vegyeskar három precizen előadott énekszámmal szerepelt. *Pálffy* Béla gyomai plébános, a lelkészi kar büszke győdyörű szabadelőadóssal bilincselte le és ragadta el a hallgatóságot. *Külley* Ilonka zongorajátéka, *Peszkar* Jenő hegedű és *Grossmann* Emil énekelőadása, valamint *Müller* Róbert zongorakiséréte mind zajos tetszésnyilvánításokra ragadták az igazi műélvezetben részesülő hallgatóságot, amely kiérdemelt elismerésével adózott *Rákossy* lelkésznek, a szép estély megteremtőjének is. A hangverseny a templomalap javára 500 koronán felüli tiszta jövedelmet hozott, amely összeget a káptalanál őrzött alaphoz csatolják.

* **Végzetes mészkörobbantás.** *Lup* Gábor gálósházai napszámos tegnapelőtt délelőtt két napszámosal a lat. szert. káptalan tulajdonát képező szászfalusi erdőben löporral mészkövet robbantott, de a gyújtó zsinór többszöri meggyújtás dacára nem gyulladt meg, majd a löpor felrobbant s *Lup* Gábor fején és mellén súlyos égési sebet okozott. *Lup* Gábor régóta teljes jártassággal végezte a mészkörobbantást s ez alkalommal súlyos sérülését ő maga is egy véletlen balesetnek tudja be. Sebével a biharvármegyei közpórházba szállították. Állapota dr. *Mojo*r kórházi orvos véleménye szerint súlyos ugyan, de nem életveszélyes.

* **Zenevizsga az Immaculata intézetben.** A Sz. Vince nővérek vezetése alatt álló intézet tegnapi vizsgája kitűnően sikerült s nagy élvezetet nyújtott a felette nagy számban összegyűlt szülők és érdeklődőknek. A zene és énekszámok műsora ez volt:

1. Ave Mária Laszczik Ernőtől. Eneklő: Egri O. és Subecz A. ó. k. II. o. n. Kar: óvónőképző II. o. növendékei. Zongorán kíséri: Gödri G., gordonkán: Laszczik E. zenetanár ur, hegedűn: Lówy I., Rogoz M., Szemer H., Karácsonyi R., Kandray I., Puskás I. ó. k. II. o. n.

2. Nyitány Hubertől. Zongorán: Gödri G., Korondi M. ó. k. II. o. n.; gordonkán: Laszczik E. zenetanár ur, hegedűn az óvónőképző II. o. n.; triangel. Kasper A. ó. k. II. o. n.

3. a) Fantázia Horváth G.-tól. Zongorán: Hánig M. k. t. n.

b) Rondino Streabbog-tól. Zongorán: Csomák I. p. IV. o. n. Kőszeghy L. p. II. o. n., Bokkelen M. p. II. o. n.

4. Kuruc nóták Káldy Gy.-tól. Zongorán: Gödri G. és Korondi M. ó. k. II. o. n.; gordonkán: Laszczik E. zenetanár ur; hegedűn: a kar.

5. a) Rákóczi Ferenc Rodostón. Melodráma Abrányi K.-tól. Szavalja: Foltényi G. t. k. IV. o. n. Zongorán kíséri: Lamprecht Mici k. a. zongoratanítónő; cimbalmon; Lamprecht E. k. a. cimbalomtanítónő; gordonkán: Laszczik E. zenetanár ur.

b) Magyar dal. Cimbalmon: Kovács J. p. IV. o. n.

6. a) Hat kezes Hetényi A.-tól. Sándor S. p. I. o. n., Lakatos B. e. IV. o. n., Kiss J. e. III. o. n.

b) Krönungsmarsch Meyerbertől. Fischer M. p. IV. o. n., Töpler B. p. III. o. n.

7. Mese Siklós A.-tól. Eneklő a polg. isk. III. és IV. oszt. növendékei. Zongorán kíséri: Lechner Berta k. a. zongoratanítónő.

8. Losonc végromlása Borzó M.-tól. Zene-

kép a szabadságharc idejéből. Részai: az orosz sereg közeledtének híre; honvédtoborzás; imá; viadór; ütközet. Zongorán: Gödri G. ó. k. II. o. n.; cimbalmon: Lamprecht Erna k. a. zenetanító; hegedű: Rogoz M., Löwy I., Szommer H., Karácsonyi R., Puskás I., Kandray I., Boér A., Egri O. ó. k. a. II. o. n.

9. Madame Pompadour és két macskája. Tréfás jelenet Peuschel M.-től. Enekl: Rész R. t. k. III. o. n., Jablonczay P., Szommer H., Subecz A. ó. k. II. o. n.

10. Kossuth induló Müller J.-től. Zongorán: Gödri G., Korondi M. ó. k. II. n.; gordonkán: Laszcsik E. zenetanár ur; hegedű: a kar.

* **A magyarkéc—szalacs—margittai ut ügye.** Margita Magyarkéc, Szalacs községeket összekötő utvonal dacára annak, hogy három község nagy forgalmát van hivatva lebonyolítani, oly gyenge állapotban van, hogy évről évre érzik a községek a forgalom csökkenésének káros hatását. Az érdekelt községek kérelemmel jártak a vármegyéhez, hogy a fenti utvonalat vegyék fel a közlekedési közutak hálózatába. A vármegye a kérelmet elutasította. Az elutasítás ellen felebbezést adtak be a miniszterhez, ahonnan tegnap érkezett le a döntés. A miniszter a megye határozatát megsemmítette és utasította a vármegyét, hogy hozzon új határozatot, melyben a jelzett új vonalnak a közutak közé való felvételét mondják ki. A miniszter e határozatát azzal indokolja, hogy az érdekelt községek oly nagy forgalma bonyolódik ezen az utvonalon le, hogy mindenképpen méltányos a felvétel.

* **Lopják a város homokját.** Győrfi István városi mezőőr tegnap a rendőrkapitányi hivatalhoz 12 darab feljelentést adott be, melyben azt adja elő, hogy a külvárosi fuvarosok a Nagyváradi város, Rimánóczy és Társai tulajdonát képező homokot lopták. Fuvarosok ellen a rendőrség szigorú eljárást indított.

x **Szülők figyelmébe!** Jól tanuló fiúnak a legnagyobb örömet azzal szerzünk, ha egy jó flóbert-puskát veszünk. Hogyha jót és olcsót akarunk venni, úgy azt csak LADÁNYI JÓZSEF puska-művesnél Rákóczi-út, Moskovits-palota lehet kapni, mert nem mindegy hogy az csak flóbert legyen, mert a legtöbb szerencsétlenség a rossz és megbízhatatlan fegyverrel történik, ma már olyan egyének is árusítanak fegyvert, akik ahhoz nem értenek, mert gramofon-pipa és tollhoz a fegyver nem való. M. kir. löporfűda. Telefon szám 269.

* **A Püspökfürdő megnyitása** impozáns módon történt meg folyó hó 14-én, vasárnap délután. Tüzes nyári napsugár, hangos márdárdal, vig muzikaszó, balzsamos illat, jókedv töltik be a levegőt s varázsolnak tündérligetet oda, ahol a hosszú tél alatt a csendesség ütötte fel tanyáját s csak a Pece vize folydogált csendesen s a lótvirág várta már nehezen a kikeletet, hogy felvehesse pompás nyári öltözését. A fürdő figyelmes és gondos bérletje Keráts János már akkorra mindent előkészített úgy, hogy a vendégek teljes kényelemben érezhessék magukat. Volt is népvándorlás olyan amelyet nem láttak hamarosan az öreg lótvirágok s amire az öreg erdei fák is jóváhagyólag bólintgatták évszázados koronáikat. Közel 1500-ra rugott a vendégek száma, ami egyaránt szólott a fürdő és a vendéglős országhírű nevének. Az ózondus és balzsamos tavaszi levegő, a kiváló hatása tükör és kádfürdők, az uszoda nem hiába csábította az embereket a Püspök-fürdőbe. Üdülés után a fehér asztalokhoz telepedett le a közönség, ahol a vendéglős kitűnő borai és Dankó Boldizsár Kálmán m.-pécskai zenekarának talp alá való nótái mellett késő éjjelig ünnepezték a nagy napot, a Püspök-fürdő megnyitását.

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** hiteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* kiárusítom. Benkő A könyvkeres. Rákóczi-ut 10.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
váradi, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x **Stern a villamos** a javított dr. Just Wolfram égőket (hisz már más nem is létezik) 20 gyertyától 50 gyertyáig szombat esti fél 7 órától vasárnap délelőtt 10 óráig Korona 2.50 ért árusítja, nagyobb vételnél engedmény. Elvállal szakmájához tartozó mindennemű villamos világítási, villamos jelző csengő, telefon és villámhárító munkákat a legolcsóbb áron Bémer-tér. Telefon 556. B

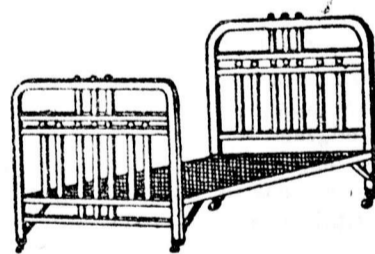
Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
műket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Vas és rezbutor

gyári rakatári

Székrenyagy 3 matracal 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyváradi, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

== Tanuló fizetéssel felvétetik. ==

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Eljen a király (C bérlet 64.)

Sombat: Eljen a király (A bérlet 64.)

Vasárnap délután: Babuska, Horváth Mici
fellépte, este: Lord piccolo (Kisbérlet 29.)

A mai premier. Ma este egy pompás kacagató párisi bohózatot mutatnak be a Színházban. »Eljen a király« ez a címe

Véber és Hemeguin e bájosan pajkos bohózatának, amely annak idején a Vigszínházban óriási sikereket aratott. Góth Sándor fordította a darabot s ő is játszotta a főszerepet. Ez a vidám fiú egy francia royalista mágnás, akinek a rettenetesen konzervatív családja vidéken lakik messze Páristól s így a fiatal ur nem élhet vidám világvárosi hajlamai szerint. A pajkos fiú azonban pompás tervet kohol. A családját belelovalja egy royalista mozgalom szervezésébe s a konzervatív királypárti családot Párisba csalja. Itt aztán azzal az ürügygel, hogy éjszakánként köztársaság ellenes tüntetéseket rendez, vidám tanyákra jár mulatni. Itt aztán ezer bohó és ötletes tréfa történik vele. Egészben véve a darab a kitűnő francia bohózat gyártó cégnek: Vébernek és Hemeguinnek az egyik legkacagatóbb darabja. A nagyváradi színpadon a legpompásabb szereposztásban kerül bemutatásra a darab.

A Lord Piccoló premierje. Pünkösdi vasárnapján mutatják be a legdivatosabb angol operettet a világhíres Lord Piccolót Nagyváradi. Ez az operett pompás ötletes vidám darab, a régi angol operettek minden jó tulajdonságával ékeskedik s előre láthatólag óriási sikere lesz.

EGYESÜLETEK.

A régészegylet közgyűlése. A Bihar-vármegyei és Nagyváradi Régészeti és Történelmi Egylet 1911. június hó 5-én délután 5 órakor a muzeum épületében rendes évi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Előki megnyitó. 2. »Szent László király lovas szobrának alakja és pusztulása.« Eötvös Karácsonyi János aelnöktől. 3. Titkári jelentés. 4. Muzeuméri jelentés. 5. A számvizsgáló jelentése. 6. Egy választmányi tag választása. 7. Indítványok.

TANÜGY.

Iskolai értesítés. A nagyváradi női kereskedelmi tanfolyam újraszervezése küszöbén lévén, felhívom az érdeklődőket, hogy azok kik az 1911-12. tanévre ez intézetet látogatni akarják, legkésőbbben f. év június hó 30-áig jelentkezni sziveskedjenek, Szaniszló-u. 30. anynyival inkább, mivel csak korlátozott számban vehetők fel növendékek. A tanfolyam, mint eddig, csak egyéves, tandíj egész évre 100 kor. beiratásdíj 4 kor. Bemutatandó születési, iskolai és újraoltási bizonyítvány. Nagyváradi, 1911. június 1. Az igazgatóság.

TÁVIRATOK.

A szegedi mandátum.

Budapest, június 1.

(Saj. tud.) Az országgyűlés után mozgalom indult meg az iránt, hogy a szegedi kerületben Wekerle Sándort léptetik fel. Wekerle 67-es pártonkívüli programmal hajlandó is fellépni, de csak az esetben, ha a munkapárt nem állit ellenjelöltet.

Botrány a Bristol-szállóban.

Budapest, június 1.

(Saj. tud.) Ma este a Bristol-szállóban Madarasi Beck báró és Markbreit Gyula között heves szóváltás volt. A szóváltás annyira ment, hogy Beck báró Markbreit-

nak rohant és verekedni kezdtek. A verekedőket a pincérek választották szét. A verekedésre Markbreit sértő magatartása szolgált okul.

Jäger Mari szabadról.

Marosvásárhely, június 1.

(Saj. tud.) Jäger Mari, aki méregkeverésért 12 évi fogházbüntetést kapott, június 11-én szabadul ki a fogságból. A hírhedt méregkeverő Marosvásárhelyen fog meglepedni.

NYILTTÉR.

REISZ MIKSA butorgyára

Nagyvárad,
Rákóczi-út 14.
szám alatt
(„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddal nélkül is készít **kitűnő hirtű** nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

BOSKE

Irtá SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.) 14

E pillanatban a zene elhallgatott s a társaság között ugyanekkor nagy sürgős forgás támadt.

Igarán?! Valóban?! Csodálatos most egyszerre?! Ah! hangzott különböző ajkáról.

Mi történt? Miért csodálkoznak kérdé Ladányi Alice, ki hirtelen édesanyja mellett termett, égvén, a vágytól vele egy pár szót tanuk nélkül válthani.

Hogy mi történt képzeld kicsikém, Ladányi Géza most érkezett a fővárosból leányával, ki odahaza átöltözvén, ide érkezett mivel Margit napjára megakartta barátját magas megjelenésével lépni.

Ez utóbbi szavak bármily gunyosan valának is kiejtve nagy örömet szereztek a kis Margitnak ki azokat meghallotta volt. Izgatottan rohant ki a szobából s pár perc múlva dobogó kis szívére szorította rég nem látott vágyva várt barátját.

— Erzsikém de boldog vagyok hogy láthatlak, azaz hogy még nem is láttalak siessünk a terembe, hogy megnézhessetek.

De elhalt ajakán a szó, amidőn barátját bevezetve végig pillantott rajta. A csodálkozás halk moraja hallatszott mindentől a midőn Zadányi Rózsika, atyja barátja karján a táncteremmé alakított szalonba ért.

Senki sem ismert volna, e magas elegáns szép leányba, a hajdani, vad makrancos és rut kis Böskére.

Termete meglepő szép és arányos volt. Hófehér tojásdad arca, mély tűzű fekete szemei, vérpisros ajkai s orrának finom hajlása őt a klasszikus szépségek sorába emelte.

Egyszerű fehér ruhát viselt, amelyen azonban meglepő, hogy Bud pest legelső szalonjai egyikéből került ki.

Alice — egy pillantást vetett unokanővére — nagyon közel volt az újuláshoz, mindazonáltal eléje sietett s mosolyogva üdvözölte őt, ezután pedig átkarolta s lassan vezette őt a társaság felé.

Önhitt mosolya, mely arcán lebegett, elárulta szándékát, t. i. a saját szépségével akarta ellensúlyozni a kedvező hatást, mit a közönséges Erzsike előidézett. Így csakugyan volt is alkalmuk az egybegyűtteknek a két unokanővért összehasonlítani.

Alice szépsége, lelkének kinyomata volt. Első percben elrögadott, lebilincselte, de idő múltával a varázs, mi egyéniségéből kiáradt, mind széjlebb foszlott, hétköznapi silány kislőnek adván helyet.

A rózsás arc, bális rinha s esti világítás nélkül szintelen, sápadt, semmitmondó lón. A mosolygó szép ajkakat többnyire csipős megjegyzések csitíták el, azonban csakis a meghitt bizalmas körökben.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése Budapesten

A budapesti gabonatőzsdén az irányzat lanyha volt.

Határídők zarálatata:

Októberi buza	— — —	11 07
Októberi rozs	— — —	9.05
Októberi zab	— — —	7.63
Júliusi tengeri	— — —	6.65
Augusztusi tengeri	— — —	6.70
Augusztusi repce	— — —	14.40

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	815.50
Osztrák hitelrészvény	— —	641.50
Jelzálogbank	— —	483.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	560.—
Osztrák államvasut részvény	— —	739.—
Közuti vasut	— —	754.50
Rimamurányi vasmű	— —	682.—
Városi vasut	— —	389.—
Beocsini cement	— —	—
Magyar bank és keresk. r. t.	— —	740.50

SZERKESZTŐI PÓSTA.

G. I. Köszönet az értesítésért; máskor is köszönettel vesszük, azonban lehetőleg azonnal az esemény után, nehogy aktualitását veszítse.

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCKI CS GYULA

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 38	10 38	2 58	5 38	9 08

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Uj lisztüzlet a Bémer-téren!

A mélyen tisztelt közönség kényelmére a Lederer és Kálmán-féle szeszgyár és gőzmalom részvénytársaság múmalma Sz. János-u. 2. sz. a. (Bémer-tér sarok)

városi fióküzletet nyitott, hol a legjobb minőségű fehér és kenyérlisztet, rizs és száraz főzeléket, valamint korpát és takarmánylisztet hoz jutányos árak és szolid kiszolgálás mellett forgalomba. Tiszteletteljesen:

Márkely János.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°/_o-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

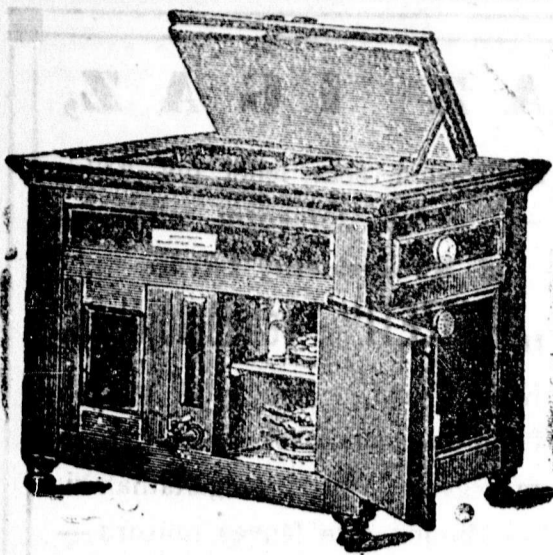
Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra.

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10—	1250	1450	17—

Vajköpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	360	480	560

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcos és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Olajban tört és zománcz-festékek.

Az itteni piacon 22 év óta fennálló festéknagyke eske-
desemet és vegyszeli gyáramat teljesen újonnan be-
rendezve és a legújabb villanyüzemű gépekkel felszerelve
saját há- **Zöldfa-u. 17. sz. a. helyeztem át,**
zomba hol állandóan nagy raktárt tartok az összes föld-festé-
kekből, olajban tört és zománcz-festékekből stb. Register
cassámon minden vevő egy kelettel ellátott szelvényg
kap, melyeket minden hó végéig összegyűjtve, az összet
8 százalékaig árut kap jutalék gyanánt.

Emke padlólack és parkertfényemáz! Diana és Pedal cipőkrém a legjobb!

A nagyérdemű közönség eddigi bizalmáért hálás köszö-
netet mondva, kérem a további támogatást is, tisztelettel

BERKES BERTALAN

EMKE padlólack, parquet, fényező és vegytisztító
festék gyára 288

Nagyvárad, Zöldfa-utca, saját-ház-
Szövetkezetek 10 % engedményben részesülnek.
Minden rendelés azonnal házhoz szállítva.

Telefon 180. Telefon 180

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor.
100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fény-
képes z-l á m p á k ugyancsak legolcsóbb
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön
célra épített nagy

← csillár-raktárunkat →

megtakintásra ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Előállítjuk

villamos világítás

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővít. sét, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák száll-
ítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

MEGNYILT a PÜSPÖKFÜRDŐ!

Magyar-Pécskai Dankó Boldizsár Kálmán kitünő zenekara
közreműködésével május hó 1-én a nagyközönség számára.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségben bámulatos gyógyu-
lást idéz elő. Vonatközlekedés naponta ötször, a nagyváradai állomásról. A vendéglő-
ben kitünő konyha és pince. — A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. —
A fürdőben újonnan berendezett nagyszabásu uszoda. — Fürdővonatok a mai
naptól kezdve közlekednek. Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János, fürdőbérő.